

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף נ

למדנו במשנה לעיל - כמעשהו בחול מעשהו בשבת, אלא שהיה ממלא מים ממעיין השילוח בחבית של זהב שאינה מקודשת כבר מערב שבת וכו':

👉 הגמרא סוברת כעת: 1. שרק אם בדעתו שהכלי שרת יקדש את מה שבתוכו אז הוא מקדש את המים בקדושת הגוף וע"י כך הם נפסלים בלינה. 2. אם יש מים בכלי יותר מהשיעור הנצרך אין הכלי מקדשם, משום שאין כלי שרת מקדשים אלא את השיעור הראוי להם, ואם יש בהם יותר מהשיעור הרי שאינם ראויים לניסוך על המזבח וממילא אין הכלי מקדשם ואינם נפסלים בלינה.

קושיא: מדוע ממלאים את המים בחבית שאינה מקודשת, והרי יכול למלא מים בחבית מקודשת ויחשוב בדעתו שהכלי יקדשם רק מחר, או שימלא יותר מהשיעור וממילא אין הכלי יקדשם, ובכך הם לא יפסלו בלינה?

זעירי מתרץ: אין שיעור למים, ולכן אף אם ימלא בהם יותר מג' לוגין הכלי יקדשם, וכן כלי שרת מקדשים מיד את הנמצא בתוכם ואפילו אם אינו רוצה שיתקדשו עד למחר, ולכן אם הוא יביא את המים בחבית מקודשת הרי שהם יפסלו בלינה.

חזקיה מתרץ: אין שיעור למים (= כמו זעירי), אבל באמת כלי שרת מקדשים רק אם בדעתו שהם יקדשו את מה שבתוכם (= כמו שהגמרא הבינה בהתחלה), אלא שחכמים גזרו שלא למלאת בחבית מקודשת אף אם בדעתו שהיא לא תקדש את המים, שמא יאמרו שהמים ניתנו בחבית לדעת שהחבית תקדש אותם, וכיון אין שיעור למים הרי שהכלי קידש אותם, ויראו שלמרות זאת מנסכים אותם על המזבח, ויטעו לומר שאין לינה פוסלת את הנסכים.

רבי ינאי מתרץ: אפילו אם נאמר שיש שיעור למים וכלי שרת מקדשים רק אם בדעתו שיקדשו, עדיין יש מקום לגזור שימלאו רק בחבית שאינה מקודשת, שמא יאמרו שמילאום לצורך קידוש ידיו ורגליו של הכהן הגדול (= היו ממלאים לו מים מהכיוור

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שהוא כלי שרת ומקדש את מימיו, והיו נותנים את המים בקיתון של זהב), ומים אלו אין להם שיעור, שאפילו מאה לוגים נחשבים ראויים לכלי והכלי מקדשם ונפסלים בלינה, וכשיראו שמנסכים אותם על המזבח יטעו לחשוב שאין לינה פוסלת את הנסכים.

למדנו במשנה לעיל - נשפכה או נתגלתה וכו' היה ממלא מהכיוור, שהיין והמים המגולים פסולים למזבח:

👉 הגמרא סוברת כעת שהטעם שמים מגולים פסולים למזבח משום שחוששים שמא שתה מהם נחש והטיל בהם ארס, ומשום כך חסר בשיעור הנצרך לניסוך (= שהרי הארס משלים את השיעור).

קושיא: מדוע מים מגולים פסולים למזבח, והרי יכול לסננם במסננת ויהיו לו מים ללא ארס?

לכאורה משנתנינו לא כרבי נחמיה. שלמדנו בברייתא - מסננת שיש בה יין עם שמרים והיא מונחת על חבית יין, היין אסור בשתיה משם 'גילוי', כלומר שחוששים שמא עבר הארס עם היין דרך המסננת וירד לתוך החבית. אמר רבי נחמיה, זה רק כאשר החבית התחתונה נשארה מגולה לאחר הסינון, אבל אם היא מכוסה הרי שאפילו אם המסננת העליונה מגולה מותר לשתות את היין, מפני שהארס לא יכול לעבור דרך נקבי המסננת אלא עומד במקומו. ע"כ הברייתא.

א"כ משנתנינו הפוסלת מים מגולים למזבח אפילו אם סיננם במסננת, אינה כרבי נחמיה הסובר שאין הארס יכול לעבור דרך מסננת!

תירוץ: גם רבי נחמיה מודה שמים מגולים מסוננים פסולים לניסוך המים (למרות שאין הארס עובר דרך המסננת), משום הפסוק "וְכִי תִגְשׁוּן עֵבֶר לְזֶבַח אֵין רָע, וְכִי תִגְיֹשׁוּ פֶסֶחַ וְחֻלָּה אֵין רָע, הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפִתְחֵי הַיְרָצָף אוּ הַיִּשָּׂא פְּנֵיךָ אָמַר ה' צְבָאוֹת", כלומר וכי הייתם מקריבים דבר מגונה לפתחך (= מלשון פֶּחָה דהיינו שר ומושל)?

 הדרן עלך לולב וערבה

פרק חמישי. משנה: החליל של שמחת בית השואבה פעמים שהוא ששה ימים ופעמים חמישה, לפי שאינו דוחה שבת ויו"ט. נמצא שאם יו"ט ראשון חל בשבת, הרי שיש ששה ימי חול המועד שיש בהם את שמחת בית השואבה. ואם חל יו"ט ביום חול, הרי שהשבת חלה בחול המועד, ונשארו רק חמשה ימי חול המועד שיש בהם את שמחת בית השואבה.

(המשך בדף הבא ↓)

👁️ 'שמחת בית השואבה' הייתה בשביל ניסוך המים, והיו שמחים ומנגנים בכל לילה מלילי חול המועד סוכות.

נמרא: החליל דוחה את השבת: נחלקו הדעות האם הניגון בכלי נגינה בבית המקדש דוחה שבת ויו"ט או לא. רב יוסף מפרש שהמחלוקת היא רק על נגינה באמירת 'שיר של יום', הנאמר על ידי הלויים בזמן ניסוך היין בקרבן תמיד של שחר ושל בין הערביים – האם ידחה אז שבת או לא. ולא בנגינה בשעת השמחה שהיתה כל הלילה לרגל ניסוך המים.

עיקר שירה בכלי / בפה: כאמור, יש מצוה מהתורה לשיר בקרבן ציבור. המחלוקת היא האם עיקר השירה היא עם כלי נגינה בזמן אמירת השיר – ולפי זה נגון בכלי נגינה שהוא מדאורייתא ידחה שבת. או שעיקר השירה היא באמירה בפה - וממילא לא ידחה שבת.

כלי שרת שעשאן של עץ: כלי השרת שבמקדש היו עשויים ממתכת (דבר זה נלמד ממנורה שהיתה של מתכת-זהב וכדלהלן). נחלקו הדעות האם כלי השרת שעשאן מעץ במקום ממתכת כשרים. משה רבינו עשה אבוב (=כעין חליל שבזמננו) מעץ. אם נסבור ש'עיקר שירה בכלי' אם כן לכלי שיר שמנגנים בו במקדש יש דין של 'כלי שרת' ונוכל ללמוד מאבוב של משה שכשר מעץ – לשאר כלי שרת שכשרים מעץ. אבל אם נסבור ש'עיקר שירה בפה' אם כן אין לכלי השיר דין של 'כלי שרת' ואי אפשר ללמוד מאבוב לכלי שרת.

דנין אפשר משאי אפשר: את האבוב אי אפשר לעשות ממתכת, מכיון שזה פוגם את קולו המיוחד המופק דוקא מעץ. ולכן גם אם 'עיקר שירה בכלי' יתכן שאי אפשר ללמוד מאבוב אפילו שהוא כלי שרת, כי אין ברירה אחרת אלא לעשותו מעץ. מה שאין כן בשאר כלים שאפשר לעשותם ממתכת, ולכן נשאר לנו רק ללמוד ממנורה שצריכים להיות ממתכת.

ואיבעית אימא דכו"ע עיקר שירה בפה: וממילא אי אפשר ללמוד מאבוב, וגם אם נאמר ש'עיקר שירה בכלי' לכולי עלמא אין דנין אפשר משאי אפשר. אלא המחלוקת היא בצורת הלימוד שלומדים ממנורה שהיא של מתכת לשאר הכלים: האם דורשים את התורה בכל מקום בצורת לימוד של 'כלל ופרט', או בצורת לימוד של 'ריבוי ומיעוט'.

כלל ופרט: צורת לימוד זאת אומרת שכשהתורה סותמת באופן כללי 'ועשית מנורת' מכל סוג של חומר, ואחר כך מפרטת 'זהב' - הפרט הוא פירוש של הכלל, ולכן אי אפשר לדמות לפרט דברים נוספים, אלא רק מתכת מסוג של זהב בלבד. וכשאחר כך התורה חוזרת וכוללת 'תעשה המנורה' היא באה לרבות רק דברים הדומים לפרט דהיינו כל סוגי המתכות.

ריבוי ומיעוט: צורת לימוד זאת אומרת שכשהתורה סותמת באופן כללי 'ועשית מנורת' מכל סוג של חומר, אחר כך כשהיא אומרת 'זהב' - היא רק באה למעט את הריבוי של כל החומרים, והיינו מה שאינו סוג של מתכת (זהו המיעוט המינימלי ביותר שמשמע במילה 'זהב', מכיון שאנו צריכים למצוא סיבה למעט. בשונה מ'כלל ופרט' שהפרט הוא פירוש של הכלל, ואם כן אנו צריכים למצוא סיבה לרבות). וכשהיא חוזרת ומרבה 'תעשה המנורה' היא מרבה את הכל כולל עץ, ובכל אופן נשאר המיעוט שבאמצע הפסוק למעט דבר רחוק מאד, והיינו כלי חרס שהוא הכלי הכי גרוע.